

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
протокол № 10
від 29.08.2025 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом директора
від 29.08.2025 року № 71

_____ Оксана КОВАЛЬЧУК

**ОПОРНИЙ ЗАКЛАД «ТУРІЙСЬКИЙ ЛІЦЕЙ»
ТУРІЙСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ
КОВЕЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з всесвітньої історії

(0,5 год/тиждень)

для 8 класу (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти)

на 2025/2026 навчальний рік

Розроблена на основі модельної програми «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Щупак І. Я., Посунько А. С., Бакка Т. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О. О., Мелешенко Т. В., Павловська-Кравчук В. А., Піскарьова І. О., Худобець О. А.). Навчальна програма розроблена до підручника «Всесвітня історія» 8 клас. Підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Автори: І. Щупак, О.Бурлака, О.Желіба, І.Піскарьова. Рік видання 2025.

Учителька **Олеся МУЗИКА**

Навчальна програма «Всесвітня історія 8 клас» НУШ (17 годин)

Розроблена на основі модельної програми «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Щупак І. Я., Посунько А. С., Бакка Т. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О. О., Мелещенко Т. В., Павловська-Кравчук В. А., Піскарьова І. О., Худобець О. А.). Навчальна програма розроблена до підручника «Всесвітня історія» 8 клас. Підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Автори: І. Щупак, О. Бурлака, О. Желіба, І. Піскарьова. Рік видання 2025.

Пояснювальна записка

Навчальний предмет «Всесвітня історія» спрямований на реалізацію визначених Державним стандартом базової середньої освіти цілей, зокрема — формування вільної, творчої та відповідальної особистості, спосіб мислення і дій якої базується на усвідомленні загальнолюдських та національних цінностей; патріота України та прихильника її демократичного устрою; людини, яка шанобливо ставиться до родини, суспільства та навколишнього природного середовища; поважає права і свободи людини; зберігає українські національні традиції та водночас поважає культуру, звичаї, традиції інших народів, толерантно ставиться до різних суспільних поглядів, релігій та їх носіїв, якщо це не вступає в протиріччя із загальнолюдськими цінностями.

Завданням навчального предмету «Всесвітня історія» у 8 класі є: розвиток особистості учня/учениці через розуміння причинно-наслідкових зв'язків між історичними подіями та явищами, сприйняття взаємозв'язку української та всесвітньої історії, усвідомлення уроків історії та «людського виміру» історичних процесів. Беручи до уваги різні оцінки подій минулого, учні та учениці під час навчання мають виробляти українське бачення всесвітньої історії часів Середньовіччя та Нової доби і розуміти вплив минулого на сучасні суспільно-політичні, економічні, духовні процеси сьогодення й майбутнього.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання всесвітньої історії у 8 класі передбачають, що учениця/учень:

- мислить історико-хронологічно, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між історичними подіями і явищами, діяльністю людей та її результатами і наслідками в ході історичного процесу, визначає сутність суспільних змін в історії;
- має розвинене геопросторове мислення; виявляє взаємозалежність соціально-економічного, політичного й культурного розвитку та навколишнього природного середовища, клімату, цивілізаційних характеристик сусідніх спільнот;
- розвиває критичне мислення, здатний/здатна співставляти й аналізувати різні джерела інформації; • виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їх інтерпретації;
- усвідомлює власну гідність, відстоює особисті кордони, власні права і свободи та водночас поважає права і гідність інших людей, дотримується принципів толерантності та відкидає усі форми ксенофобії;
- переконаний/переконана у цінності демократичних принципів, конструктивно взаємодіє з іншими людьми і суспільством в цілому, усвідомлює необхідність утвердження верховенства права і дотримання правових норм для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- дотримується принципів академічної доброчесності в навчанні, науковій та іншій творчій діяльності.

				дискусії; розробка критеріїв аналізу історичної епохи та створення на їх основі карти пам'яті, систематичної таблиці тощо.	
Розділ І. Економіка і суспільство раннього Модерного (Нового) часу (6 годин)					
3		<i>Великі географічні відкриття, їх причини, передумови, наслідки.</i>	Знання: - Учень/учениця демонструє знання перебігу таких подій, явищ, процесів у часі: Великі географічні відкриття, Конкіста, створення колоніальних імперій, модернізація європейського суспільства. - Учень/учениця знає дату відкриття морського шляху до Індії, першої подорожі Христофора Колумба, навколосвітньої подорожі Фернана Магеллана, напрямки подорожей Христофора Колумба, Васко да Гами, Фернана Магеллана, центри світової торгівлі.	Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, творча, проєктна Приклади навчальної діяльності: робота з навчальними текстами; синхронізованою таблицею; розповідь за історичною картою; робота з контурною картою; дослідження історичних джерел (візуальних, історичних документів); складання плану розповіді та власне розповіді на визначену тему; створення дослідницьких творчих проєктів (карти пам'яті, інфографіка, ілюстрований колаж, презентація тощо); дискусія/дебати.	Підручник П -3; Презентація до уроку.
4		<i>Завоювання і освоєння Нового світу європейцями</i>			Підручник П -4; Презентація до уроку.

5		Зародження капіталістичних відносин	Уміння: - Коректно використовуючи відповідні поняття та терміни («конкіста», «колоніальна імперія», «метрополії», «колонії», «зустріч цивілізацій», «революція цін», «аграрна революція», «модернізація», «мануфактура», «капіталізм», «буржуазія», «найманий працівник», «соціальний конфлікт»), учень/учениця визначає і пояснює передумови, причини, особливості перебігу, результати й наслідки таких подій, явищ, процесів: Великі географічні відкриття, Конкіста, зародження капіталістичних відносин, суспільних конфліктів доби. - Учень/учениця пов'язує вищезгадані історичні події, явища, процеси з географічним простором, позначає їх на карті та використовує карту для їх опису і пояснення. - Учень/учениця простежує на основі карти, як змінювався простір впливу європейської цивілізації на світ унаслідок Великих географічних відкриттів. - Учень/учениця встановлює та називає причини, напрямки і наслідки масових міграцій європейців; характеризує вплив зародження капіталістичних відносин на повсякденне життя людей різних станів і груп суспільства. - Учень/учениця описує, аналізує, оцінює різні інтерпретації історичних подій, явищ, процесів, діяльності історичних осіб, спираючись на достовірну історичну інформацію. Ставлення: - Учень/учениця формулює та аргументовано висловлює власні судження стосовно історичного значення Великих географічних відкриттів; характеру контактів цивілізацій доби раннього Модерного (Нового) часу; людського виміру соціальних конфліктів та інших явищ доби раннього Модерного (Нового) часу з урахуванням інформації з різних доступних джерел, власного досвіду, гуманістичних цінностей. - Учень/учениця оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.		Підручник П -5; Презентація до уроку.
6		Суспільні конфлікти раннього Нового часу.			Підручник П -6; Презентація до уроку.
7		Узагальнення з розділу «Економіка і суспільство раннього Модерного (Нового) часу»			Підручник П -7; Презентація до уроку. Онлайн-вправи
8		Тематичне оцінювання за ГЗР			Завдання (за групами результатів) для закріплення знань і вмінь.
Розділ II. Високе відродження. Реформація в Західній Європі (5 годин)					
9		Гуманізм. Високе Відродження	Знання: - Учень/учениця демонструє знання часу та перебігу таких подій, явищ, процесів у часі: Реформація і Контрреформація у Європі, релігійні війни у Німеччині та Франції, Високе Відродження. Уміння: - Учень/учениця характеризує гуманізм епохи Відродження як європейський інтелектуальний рух за вдосконалення людської природи через пізнання культурної спадщини Античності. - Учень/учениця розпізнає і характеризує представників культури Відродження, їхні твори, видатні пам'ятки культури епохи Ренесансу (на прикладі постатей Франческо Петрарки, Мігеля де Сервантеса, Еразма Роттердамського, Нікколо Макіавеллі, Леонардо да Вінчі, Рафаеля, Мікеланджело, Пітера Брейгеля, Альбрехта Дюрера, інших). - Коректно використовуючи відповідні поняття та терміни («Високе Відродження», «секуляризація», «Реформація», «протестантизм», «Контрреформація», «релігійні війни»), учень/учениця визначає і пояснює передумови, причини, особливості перебігу, результати й наслідки таких подій, явищ, процесів: Відродження (Ренесанс), Реформація, Контрреформація, релігійні війни. - Учень/учениця пов'язує вищезгадані історичні події, явища, процеси з географічним простором, позначає їх на карті та використовує карту для їх опису і пояснення. - Учень/учениця порівнює основні ідеї вчень і течій протестантизму.	Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, творча, проектна	Підручник П -8; Презентація до уроку
10		Реформація у християнській церкві.		Приклади навчальної діяльності: робота з навчальними текстами, історичними/коштовними матеріалами; робота з запропонованими питаннями до навчального матеріалу; складання запитань, пам'яток	Підручник П -9; Презентація до уроку.
11		Контрреформація в Європі. Релігійні війни.			Підручник П -10; Презентація до уроку.
12		Узагальнення з розділу «Високе відродження. Реформація в Західній Європі»			Підручник П -11; Презентація до уроку. Онлайн-вправи
13		Тематичне оцінювання за ГЗР			Завдання (за групами результатів) для закріплення знань і вмінь.

			- Учень/учениця визначає і характеризує вплив Реформації та Контрреформації в українських землях. - Учень/учениця характеризує наукові й технічні досягнення Раннього Нового часу, їх вплив на життя людей. Ставлення: - Учень/учениця формулює та аргументовано висловлює власні судження стосовно загальнолюдського значення поширення ідей гуманізму; принципів терпимості до різних ідейних, релігійних течій в їх історичному вимірі; ролі Відродження у розвитку світової культури з урахуванням інформації з різних доступних джерел, власного досвіду, гуманістичних цінностей. - Учень/учениця, спираючись та використовуючи знання про релігійні війни у Європі, аналізує причини та наслідки дискримінації та утисків в минулому і сьогоденні. - Учень/учениця оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.	дослідження ідей, культурних пам'яток; складання порівняльних таблиць ідей релігійних учень тощо; дослідження гуманістичних ідей Відродження за історичними джерелами (витягами з літературних творів, філософських трактатів, пам'яток мистецтва епохи Відродження); складання плану дослідження, розповіді; творчі проекти (презентація, віртуальна екскурсія, есе, історичний портрет діяча/діячки тощо).
--	--	--	---	--

Розділ III. Держави раннього Нового часу (11 годин)

14		Абсолютні монархії. Становлення абсолютної монархії у Франції та Пруссії	Знання: - Учень/учениця демонструє знання перебігу таких подій, явищ, процесів у часі: утворення Речі Посполитої, національно-визвольна війна в Нідерландах, утвердження абсолютної монархії у Франції, революція в Англії, Тридцятилітня війна, Північна війна, утворення імперії Габсбургів, панування у Китаї династії Цин, період сьогунату Токугави в Японії. Уміння: - Коректно використовуючи відповідні поняття та терміни («абсолютна монархія», «олігархічна (бюргерська) республіка», «аристократична (шляхетська) республіка», «парламентська монархія», «меркантилізм», «революція», «національно-визвольна війна», «самодержавство», «унія», «політика самоізоляції», «сьогунат», «самураї»), учень/учениця визначає й пояснює передумови, особливості перебігу, результати й наслідки таких подій, явищ, процесів: утворення в Західній Європі національних держав, становлення абсолютизму у Франції, національно-визвольна війна в	Види навчальної діяльності: дослідницька, творча, проєктна.	Підручник П -12; Презентація до уроку.
15		Іспанська колоніальна імперія. Національно-визвольна війна в Нідерландах.		Приклади навчальної діяльності: робота з навчальними текстами;	Підручник П -13; Презентація до уроку.
16		Англійська			Підручник П -14; Презентація до уроку.

	колоніальна імперія.	Нідерландах, Англійська революція, османська експансія в Центральній та Південно-Східній Європі, російська експансія у Східній Європі, спроби модернізації початку XVIII ст. в Російській імперії, унійний процес між Польщею і Литвою, затяжна економічна та політична криза у Речі Посполитій, особливості розвитку держав Сходу, політика самоізоляції в Японії.	заповнення синхронізованої таблиці на основі роботи з навчальним текстом; складання розповіді про перебіг історичних подій і процесів за історичною картою; робота з контурною картою; складання аналітичних, порівняльних таблиць, карт пам'яті; дослідження історичних джерел за запропонованим /власним алгоритмом роботи; творчі проєкти (повідомлення, презентація, історичний портрет діяча/діячки, есе тощо); дискусія.	Підручник П -15; Презентація до уроку.
17	Англійська революція.	Учень/учениця пов'язує вищезгадані історичні події, явища, процеси з географічним простором, позначає їх на карті та використовує карту для їх опису і пояснення.		Підручник П -16; Презентація до уроку.
18	Річ Посполита — особливості «шляхетської демократії».	Учень/учениця характеризує передумови формування ранньомодерної системи державної влади в Речі Посполитій (обмеження влади великого князя на користь панів ради у Великому князівстві Литовському, Руському і Жемайтійському, обмеження влади короля шляхетським представництвом у королівстві Польському);		Підручник П -17; Презентація до уроку.
19	Австрія. Османська імперія	Учень/учениця виявляє роль міського патриціату та дворянства в управлінні містами-республіками; шляхти в управлінні Річчю Посполитою;		Підручник П -18; Презентація до уроку.
20	Московське царство Російська імперія.	Учень/учениця визначає цілі різних соціальних верств і груп в національно-визвольній війні в Нідерландах, революції в Англії, цілі держав у Тридцятилітній війні;		Підручник П -19; Презентація до уроку.
21	Особливості розвитку народів Сходу (оглядово).	Учень/учениця виявляє і пояснює ознаки XVI–XVII ст. як епохи воєн за переділ Європи і світу.		Підручник П -20; Презентація до уроку
22	Війни за переділ Європи і світу.	Учень/учениця характеризує становище українських земель у складі Речі Посполитої, держави Габсбургів, вплив на українські землі процесів становлення самодержавства в Московському царстві/Російській імперії; Вестфальський мир як подію, що заклала основи сучасного світового порядку — поділу світу на національні держави й утвердження в міжнародних відносинах принципу державного суверенітету.		Підручник П -21; Презентація до уроку Онлайн-вправи
23	Узагальнення з розділу «Держави раннього Нового часу»	Учень/учениця визначає особливості колоніальних імперій періоду Раннього Нового часу; культур народів Сходу; розкриває особливості взаємин країн Сходу та Європи.		Завдання (за групами результатів) для закріплення знань і вмінь.

24		Тематичне оцінювання за ГЗР			
Розділ IV. Епоха Просвітництва та зародження модерного суспільства (9 годин)					
25		Доба розвітництва у європейській історії.	Знання: • Учень/учениця демонструє знання перебігу таких подій, явищ, процесів у часі: епоха Просвітництва, початок індустріальної (промислової) революції, війна за незалежність США, поділів Речі Посполитої, події міжнародних відносин у XVIII ст.	Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, творча, проєктна.	Підручник П -22; Презентація до уроку.
26		Культура і мистецтво доби Просвітництва.			Підручник П -22; Презентація до уроку.
27		Початок індустріальної (промислової) революції.	Уміння: • Учень/учениця характеризує бароко як усвідомлення людиною Ранньомодерної доби складності, багатоманітності та мінливості світу; Просвітництво як Добу Розуму, коли утверджувалася віра в силу знань і можливість розумного облаштування суспільного життя; освічений абсолютизм як політику, спрямовану на знищення або реформування найбільш застарілих феодальних порядків. • Учень/учениця розпізнає за художньо-стильовими особливостями пам'ятки культури бароко і класицизму. • Учень/учениця пояснює визначальний вплив індустріальної революції на зміни в структурі економіки і соціалній структурі суспільства, на рівень життя людей праці та інші аспекти повсякденного життя. • Коректно використовуючи відповідні поняття та терміни («Просвітництво», «бароко», «класицизм», «індустріальна (промислова) революція», «освічений абсолютизм», «масонство»), учень/учениця визначає і пояснює передумови, особливості перебігу, результати й наслідки таких подій, явищ, процесів: індустріальна революція, доба Просвітництва, реформи Марії-Терезії та Йосифа II (Австрійська монархія), реформи Фрідріха II (Пруссія), реформи Катерини II (Російська імперія), Війна за незалежність США, поділи Речі Посполитої, війна за іспанську та австрійську спадщину, Семилітньої війни. • Учень/учениця пов'язує вищезгадані історичні події, явища, процеси з географічним простором, позначає їх на карті та використовує карту для їх опису і пояснення. • Учень/учениця визначає характерні риси світського світогляду у порівнянні з релігійним; особливості освіченого абсолютизму у європейських державах; вплив поділів Речі Посполитої та кризи Османської імперії на становище українських земель в наступні періоди історії. Ставлення: • Учень/учениця формулює та аргументовано висловлює власні судження стосовно особливостей світогляду, ціннісних орієнтирів людини в ранньомодерному суспільстві; обмеженості прав жінок та дітей за умов зародження модерного суспільства; конституційного оформлення прав людини, ідей розподілу влади, громадянського суспільства та правової держави в ході історичних подій Ранньомодерної доби з урахуванням інформації з різних доступних джерел, власного досвіду, гуманістичних цінностей. • Спираючись на інформацію щодо прав людини в Ранньомодерну добу, учень/учениця розрізняє додаткові можливості (привілеї) та обмеження людей різних станів за різними ознаками, пояснює поняття «гідність» та ідентифікує випадки захисту та порушення гідності	Приклади навчальної діяльності: робота з навчальними текстами; заповнення хронологічної/сінхронізованої таблиці; складання розповіді про перебіг історичних подій і процесів за історичною картою; робота з контурною картою; складання порівняльних таблиць діяльності історичних діячів/діячок; дослідження історичних джерел за запропонованим /власним алгоритмом роботи; творчі дослідницькі проєкти (повідомлення, і	Підручник П -23; Презентація до уроку.
28		Освічений абсолютизм.			Підручник П -24; Презентація до уроку.
29		Міжнародні відносини (Західна і Центральна Європа).			Підручник П -25; Презентація до уроку
30		Поділи Речі Посполитої. Початок боротьби за спадок Османської імперії.			Підручник П -26; Презентація до уроку
31		Війна за незалежність США.			Підручник П -27; Презентація до уроку
32		Узагальнення з розділу «Епоха Просвітництва та зародження модерного суспільства»			Підручник П -26; Презентація до уроку. Онлайн-вправи
					Завдання (за групами результатів) для закріплення знань і вмінь

33		Тематичне оцінювання за ГЗР	ранньомодерної людини. Учень/учениця оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.	люстровані лінії часу, презентація, історичний портрет діяча/діячки, есе, віртуальна екскурсія тощо); дискусія.	
Узагальнення курсу. Здобутки ранньомодерної Європи (2 години)					
34		Здобутки Ранньомодерної епохи.	Знання: - Учень/учениця демонструє знання основних подій, явищ економічного та політичного розвитку держав Ранньомодерної доби, особливості становлення та функціонування ранньомодерного суспільства. Уміння: - Учень/учениця встановлює хронологічну послідовність основних подій ранньомодерної історії, причинно-наслідкові зв'язки між ними. - Учень/учениця наводить приклади спільного і відмінного в історичних подіях, явищах і процесах доби раннього Модерну в Україні та Європі. - Учень/учениця характеризує місце людини та закріплення її прав, місце різних соціальних, релігійних груп в суспільстві доби раннього Модерну. - Учень/учениця відслідковує та пояснює зміни, що відбулися у світогляді, культурі, праві та побуті людини раннього Модерну. - Учень/учениця визначає риси і пояснює цілісність раннього Нового часу як історичної епохи у політичній, економічній, соціальній, культурно-інтелектуальній сферах. - Учень/учениця пояснює і наводить приклади єдності, розмаїття і багатомірності минулого доби раннього Модерну, його впливи на сучасність. - Учень/учениця визначає поєднання політичних, економічних, соціальних, технологічних, культурних та інших чинників, які впливали один на одного і творили історичну епоху раннього Нового часу. Ставлення: - Учень/учениця формулює та аргументовано висловлює власні судження стосовно важливості духовних і матеріальних здобутків людства доби раннього Модерну для подальшого суспільного розвитку з урахуванням інформації з різних доступних джерел, власного досвіду, гуманістичних цінностей. - Учень/учениця оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.	Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, творча, проєктна. Приклади навчальної діяльності: узагальнююча гра-вікторина/бесіда; створення карти пам'яті «Портрет Ранньомодерної доби»; презентація і Обговорення синхронізованої таблиці, над якою працювали протягом року; підсумкове есе.	Онлайн-вправи Завдання (за групами результатів) для закріплення знань і вмінь
35		Підсумковий урок			